

Saaristolautakunnan vaatimus Postille ja liikenne- ja viestintävirasto Traficomille saariston postinjakelupäätöksen kumoamisesta

Saaristolautakunta 21.05.2019 § 16

Viestintä- ja kehittämispäällikkö Tiina Rinne-Kylänpää

Posti on toimittanut 30.4.2019 Kemiön kunnalle sekä Paraisten ja Naantalien kaupungille seuraavan saariston postinjakelua koskevan kirjeen:

"Muutoksia Turun saariston postinjakelussa

Postinjakeluun Turun saaristossa tehdään muutoksia 3.6.2019 alkaen. Postia jaetaan jatkossa yhteysalusreittien varrella oleville saarille sekä muutamille postinumeroalueille kerran viikossa, pääsääntöisesti perjantaisin.

Muutos koskee seuraavia postinumeroalueita: 21195 Velkua (koskee Palavaa ja Velkuanmaata), 21720 Korpoström, 21740 Utö, 23390 Iniö, 25940 Hiittinen, 25950 Rosala ja 25960 Högsåra.

Muutos noudattaa nykyistä postilakia. Sen mukaan vaikeakulkuisella saaristo- ja erämaa-alueella yleispalvelulähetykset, eli postimerkillä varustetut kirjeet ja postikortit, on jaettava vähintään kerran viikossa. Sama määräys koskee myös postin keräilyä.

Myös muu posti, sanoma- ja aikakauslehdet, paketit ja mainokset, jaetaan jatkossa kerran viikossa, pääsääntöisesti perjantaisin.

Postia on jaettu saarille aiemmin yhdestä viiteen kertaa viikossa. Digitalisaatio vähentää postin määrää

Perinteisen postin määrä vähenee kiihtyvää vauhtia viestinnän digitalisoiduessa, mikä nostaa yksittäisten lähetysten jakelukustannuksia. Ulkosaaristossa jakelukustannus yhtä kirjettä tai postikorttia kohden voi olla jopa satoja euroja.

Lähetysmäärien vähenemisen takia Postilla on tarve alentaa jakelun kustannuksia, sillä julkisena yhtiönä Posti toimii ilman valtion tukea. Saaristojakelusta syntyvän tappion käytännössä Postin asiakkaat.

Postin tavoitteena on palvella asiakkaitaan laadukkaasti myös saaristossa, vaikka jakelukerrat harvenevat."

Posti on lähettänyt uuden tiedotteen 8.5.2019:

"Posti lykkää suunniteltuja postinjakelun muutoksia lauttayhteyksien päässä olevilla postinumeroalueilla Turun saaristossa. Ennen muutosten toteutusta Posti haluaa vielä kuulla paikallisia asukkaita jakelun järjestämisestä saaristossa sekä odottaa liikenne- ja viestintävirasto Traficomien selvityksen

valmistumista.

Turun saariston postinjakeluun oli suunniteltu muutoksia 3.6.2019 alkaen. Suunnitellut muutokset noudattavat vuonna 2017 hyväksyttyä postilakia, jonka mukaan vaikeakulkuisella saaristoalueella yleispalvelulähetykset on jaettava vähintään kerran viikossa. Poikkeuksen piirissä saa olla koko maassa yhteensä enintään 1000 taloutta.

Lähetysmäärien vähentyessä voimakkaasti Posti joutuu alentamaan jakelun kustannuksia, koska supistuvat tuotot eivät enää kata nykyisen viisipäiväisen jakelun kustannuksia. Posti jakaa kotitalouksiin keskimäärin enää 5,5 osoitteellista lähetystä viikossa. Jakelu tapahtuu kuitenkin edelleen viisi kertaa viikossa, ja erityisesti ulkosaaristossa jakelukustannus yhtä kirjettä tai postikorttia kohden on moninkertaisesti kalliimpaa. Saaristojakelusta syntyvän tappion maksavat käytännössä Postin muut asiakkaat, koska Posti toimii ilman valtion tukea."

Laki velvoittaa kunnat ja valtion edistämään saaristoon kehitystä

Naantalin kaupungissa tehdään parhaillaan elinvoimaohjelmaa, jossa tärkeänä tavoitteena on saariston elinvoimaisuuden lisääminen (toimenpiteinä mm. palveluinvestoinnit ja saariston asutuksen vahvistaminen). Valtakunnallinen saaristo-ohjelma puolestaan toteuttaa saaristolain tavoitteita ja tasapainottaa osaltaan aluekehitystä. Peruspalvelujen turvaaminen saaristossa on kummankin ohjelman yksi keskeisemmistä tavoitteista.

Saaristoon on viime aikoina kohdistunut valtion taholta useita toimenpiteitä tai aikoja, jotka vievät pohjan pois saariston kehittämiseltä. On kuitenkin muistettava, että Laki saariston kehityksen edistämisestä (ns. Saaristolaki) asettaa sekä kunnille että valtiolle veloitteen turvata saariston kiinteä asutus luomalla riittävät peruspalvelut. Postipalvelu on yksi saariston oleellisimmista palveluista sekä siellä asuville että yritystoimintaa harjoittaville.

Postilain tulkinnasta

Päätökselle saariston postipalvelujen vähentämisestä ei löydy lainmukaisia perusteita. Posti vetoaa saariston palveluja supistaessaan postilain 18 §:ään, jonka mukaan vaikeakulkuisella saaristo- ja erämaa-alueella yleispalvelulähetykset on jaettava vähintään kerran viikossa. Tässä posti on virheellisesti palvelun tuottajana ottanut lain tulkinnan itselleen ja määritellyt vaikeakulkuisen saariston käsitteen ilman saaristo-olosuhteiden tuntemusta.

Postilain 18 §:ssä on maininta, että "postilla on oikeus poiketa 17 §:ssä säädetystä keräily- ja jakelutiheydestä, jos kyseessä on vaikeakulkuisella tai saaristo- tai erämaa-alueella oleva talous". Kyse on ilmeisesti tässäkin väärästä laintulkinnasta, koska esitetty palvelun heikennys koskee kokonaisia postinumeroalueita saaristossa eikä lain mukaisia yksittäisiä talouksia.

Lain mukaan poikkeuksen piirissä saa olla yhteensä 1000 taloutta, josta yleispalvelun tarjoajan on toimitettava vuosittain liikenne- ja viestintävirastolle selvitys (talouksien lukumäärä ja sijainti). Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa ratkaistava, mitkä taloudet kuuluvat keräily- ja jakelutihey-

destä tehdyn poikkeuksen piiriin.

Postilain 67 §:n mukaan liikenne ja viestintäviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Postilain 79 §:n mukaan myös liikenne- ja viestintävirasto voi ottaa myös omasta aloitteestaan asian päätettäväkseen.

Naantalin osalta yhteysalus- ja lossiyhteyksien päässä olevia saaria ei voida katsoa vaikeakulkuseksi saaristoksi seuraavin perustein:

- Naantalin yhteysalusreittien varrella oleviin saariin Rymättylässä ja Velkualla on päivittäinen liikenne. Tavara- ja henkilöliikennettä kuljetetaan useita kertoja päivässä, joten vaikeakulkuisesta saaristosta ei voida puhua. Lisäksi on otettava huomioon, että liikennöitsijälle ei makseta korvausta postin kuljetuksesta. Näin ollen ylimääräistä kustannusta postille ei tule näiden saarien postinkuljetuksesta.

- Palvan saari on entisen Velkuan kunnan pääsaari, jossa mm. kirkko ja koulu sijaitsevat. Saaren asutusta täydennettiin 2000-luvulla valmistuneella asemakaava-alueella. Saaren kehitystä kuvaa se, että Velkuan koulun oppilasmäärä on vajaassa 10 vuodessa kaksinkertaistunut 30 oppilaasta yli 60 oppilaaseen, joista suurin osa kulkee päivittäin lossilla

- Lossit ovat yleisen tien jatke. Teersalon ja Palvan välillä liikennöi lossi puolen tunnin välein ja matka kestää 7 minuuttia. Yleinen tie kulkee Palvan saaren läpi. Velkuanmaan lossi kulkee saman pituisen matkan ja samalla vuorovälillä. Myös Velkuanmaassa on yleistä tietä. Velkuanmaassa toimii hotelli ja ravintola, johon on matkailuliikennettä. Saarista on päivittäistä työmatkaliikennettä mantereelle.

Paikalliset olosuhteet tuntien on mahdotonta ymmärtää, miten Posti voi tulkita nämä jatkuvan ja tiheän kulkuyhteyden päässä olevat saaret vaikeakulkuseksi saaristoksi. Postin arvio 200-400 euron kustannuksista lähetystä kohti on täysin perusteeton edellä mainituissa saarissa.

Postin tulkinta on perustuslain vastainen, saarissa asuvien yhdenvertaisuutta on loukattu. Toimenpide on vastoin postilain 1 §:ää, jonka mukaan lain tarkoituksena on turvata postipalveluiden ja erityisesti yleispalvelun saatavuus tasapuolisin ehdoin koko maassa. Toimenpide loukkaa saariston asukkaiden oikeuksia ja on perustuslain 6 §:n vastainen, koska ihmisten pitäisi olla yhdenvertaisia lain edessä.

Hallintolain mukaan on posti vietävä perille määräajassa

Hallintolain 59 §:n mukaan, jota noudatetaan kunnallishallinnossa hallintoasioiden käsittelyssä ja päätöksenteossa, tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä. Kerran viikossa tapahtuva postinjakelu vaarantaa myös tämän lain toteutumisen.

Paikallisten asukkaiden kuuleminen

Posti on tiedotteessaan 8.5.2019 ilmoittanut, että se haluaa vielä kuulla paikallisia asukkaita jakelun järjestämisestä saaristossa. Postille on 10.5.2019 esitetty, että kaupunki voi olla apuna asiakkaiden kuulemistilaisuuden järjestämisessä. Vastaavia tilaisuuksia on järjestetty Varsi-

nais-Suomen ELY-keskuksen kanssa yhteysalus- ja lossiasioissa ja kokemukset niistä ovat olleet myönteisiä.

VIESTINTÄ- JA KEHITTÄMISPÄÄLLIKÖ:

Saaristolautakunta ei hyväksy Postin esittämiä postinjakelun muutoksia saaristossa eikä Postin tulkintaa postilaista vaikeakulkuisen saariston osalta. Vaadimme Postia ja toiminnan valvonnasta vastaavaa liikenne- ja viestintävirastoa Traficomia kumoamaan päätöksen saariston postinjakelun muutoksesta edellä mainituin perustein.

SAARISTOLAUTAKUNTA:

Viestintä- ja kehittämispäällikön ehdotus hyväksyttiin.